

РАЗ УРИВАЮТЬ, РАЗ НАДТОЧУЮТЬ

ВАШИНГТОН. — У зв'язку з заявою президента Рузвельта, що бізнес мусить вкорочувати години праці і підносити плату, в конгресі кріпшає рух, щоб зменшити податки на великий бізнес. Бо коли не зменшиться податків, а змуситься великі компанії платити робітникам більшу заробітну плату, то компанії будуть банкрутувати і замикають двері, говорять конгресові опоненти.

ЗНОВ КРИТИКУЮТЬ УРЯД.

НЮ ЙОРК. — Бувший голова „Ен Ар Ей“, Ричберг, критикував співробітників президента Рузвельта за те, що вони зводять боротьбу з монополіями, а не кажуть, що під „монополією“ розуміють. Він говорив, що тому, що те слово не є як слід означене, кожний політик пояснює собі його на свій лад і накидається на бізнес тоді, коли це йому потрібно. А через це бізнес стероризований і не може як слід розвиватись.

КРИТИКУЮТЬ ТАКОЖ ПРАЦЮ.

НЮ ЙОРК. — Предсідник Інституту Брукінгса, проф. Мултон, обравував, що причиною теперішнього промислового застою є надто гострий робітничий рух, який змушує фабрики підносити зарплату, вкорочувати години праці, а також змушує часто страйками замикають двері. Якби цього не було, то він обіцяв, що впродовж наступних п'ятих літ промисел так розгорнувся, що приніс би на працю нових 8 до 9 мільонів робітників.

ГОЛОС АНГЛІЙЦЯ.

НЮ ЙОРК. — До Нью-Йорку приїхав англійський суспільний діяч лорд Амерквуд, який у своїй прилюдній промові сказав, що Леверджук знайдено надійність на уряд, що це він розважає економічні клопоти. Він говорив до бізнесменів і економістів: „Ви розв'язуйте ці клопоти самі, не чекаючи на уряд“.

ЛУЄС ПРОПОНУЄ ЗЛИТТЯ РОБІТНИЧИХ ОРГАНІЗАЦІЙ.

ВАШИНГТОН. — Предсідник Комітету Промислової Організації, Джан Луїс, зробив Американській Федерації Праці пропозицію, щоб вона з дня першого лютого ц. р. прийняла до себе всіх робітників К.П.О., яких є чотири мільйони, або щоб усі робітники А.Ф.П. вступили до К.П.О. і в той спосіб закінчили розлам в організації робітничих русі. Вчуши про цю пропозицію, предсідник А.Ф.П., Грін, сказав, що це неможливо; бо юні К.П.О. є організовані на скалах, що не можливо і формальне злиття не тільки що не залагодить розколу, але ще той розкол поглиблює, бо перенесло його до нутра організованого робітничого руху.

ХОЧУТЬ ОБМЕЖУВАТИ ПРАЦЮ „РОБІТНИЧОГО СОЮЗУ“.

НЮ ЙОРК. — Лава присяглих суддів у „Кінгс Кавті“, яка від довгого часу веде слідство над усіма обманствами і „рекетами“, обвинувачує тепер місцевий „Робітничий Союз“ у цьому, що він не так займається добробутом робітників, як поширюванням під ріжкою формою червоної пропаганди. Він змушує кожного свого члена витрачувати місячно одного долара на підтримку ріжких комуністичних видавництв і брошурок. Супроти цього лава присяглих пропонувала вглянути в роботу того Союзу і наложити обмеження на його роботу.

СТРАШНИ КРИГИ НА ВОДОПАДІ НІАГАРА.

БОФАЛО, Н. Й. — Внизу водопаді Ніягара нагромадилося стільки криг, скільки ще не було ніколи в історії. Ці криги тепер напірають на високий залізний міст, що провадить на канадійську сторону, і грозить йому заваленням. Основи мосту вже погнулися від напору криг.

ПРИДУМУЮТЬ СКОРОЛЕТНІ ЛІТАКИ.

НЮ ЙОРК. — На конвенції інженерів летунства подано до відома, що летунські машини побудували літаки, що будуть літати дуже високо горою, п'ять миль понад землею, і будуть робити переліт по 400 миль на годину. Але практичне примінення тих літаків ще все натрапляє на технічні труднощі, бо та швидкість викликає велике тертя між носом літака і повітрям, так, що ніс літака від того тертя розпалюється. Покищо що перешкоду інженери стараються усунути в той спосіб, що поверхню довкола мотора дуже вигладжують, щоб тим зменшити тертя.

УРОДИНИ ПРЕЗИДЕНТА.

ВАШИНГТОН. — В наступну суботу припадають уродини президента Рузвельта. У зв'язку з тим в Америці зв'язався комітет, який впливає на той день влаштувати по різних містах балі, забави, спортивні змагання, а дохід з тих імпрез призначити на лікування дитячого паралічу. Як відомо, президент сам хворів на цю недугу і вона навіть поглинула в нього свої наслідки до сьогодні.

КОЛБЕРТСОНИ РОЗІЙШЛИСЯ.

РІНО (Невада). — Ілі Колбертсон, відомий американський грав у „бриджа“, розвівся зо своєю жінкою, яка все в грі брала його „партию“. На грі в бриджа вони заробляли порядні гроші. Але тепер, хоч вони розійшлися, все ще будуть разом виступати в грі, бо це приносить їм заробіток.

ПОВІДОМЛЕННЯ

для всіх членів Українського Народного Союзу

з Chicago, West Pullman, Joliet, Calumet City, Harvey і West Harvey, Ill.

Отсим визнаємо всіх членів і члениць, що належать до відділів 22, 33, 80, 106, 111, 125, 139, 176, 214, 216, 220, 221, 222, 243, 252, 259, 301, 335, 354 і 379, прийти обов'язково на збори, на яких буде обговорена справа місцевих братських кас хорих і вняснена відповідно до закону, ухваленого стейтом Ілліной.

Вияснення подасть головний рекордовий секретар, Д. Галичин, що приїде спеціально для цієї цілі на збори. Справа важна і торкається кожного члена, а тому кожний член повинен бути присутній на зборах. Для вигоди членів скликається двоє зборів: одні на Савтсайд Шікаго до церковної галі під ч. 4952 South Paulina St. в суботу, 5-го лютого, в 8-мій годині ввечір, а другі на Нортсайд Шікаго до галі під ч. 2410 West Chicago Ave. в неділю, 6-го лютого 1938 р., в 2-гій годині пополудні. Кожний член може прийти на ті збори, на котрі для нього є вигідніше й ближче.

ГОЛОВНА КАНЦЕЛЯРІЯ У. Н. СОЮЗУ.

ПОШАНУВАЛИ СТАРИХ РЕВОЛЮЦІОНЕРІВ.

У Варшаві святковано 75-ліття невідомого січневого польського повстання проти Росії. В святі взяли участь іще 16 старих революціонерів, що брали участь у тім повстанні. Всім їм надано відзначення, а молоді віддали тим ветеранам спеціальну пошану. В літвілі й на святі та бала-промовах піднесено, що ветерани, хоч старі віком, сповняють надалі велику службу, бо є „народною совістю“ для теперішнього покоління, пригадуючи йому трагічні моменти з життя народу.

БАНДА ОБМАНЦІВ ВИМАНИЛА КИЇВКАСІВ ТИСЯЧ ЗЛОТИХ.

У Варшаві викрили банду обманців з якимсь бароном Людвіком Героком як „вождом“. Банда оперувала фальшивими векселями й виманила ріжких товаришів на суму кількох тисяч злотих. Арештували 6 членів банди зо згаданим бароном, даліше з правним дорадником банди, магістром прав Брандесом і спеціалістом від зв'язків з християнами, якимось Павлом Кулешевим.

ЦІКАВИЙ ПРОЦЕС.

Перед Найвищим Судом у Торонті відбувається цікавий процес. Цікавий є він тому, що йде тут про річ вартості пів цента. Місцевий купець тютюну, Пітер Гордон, запізнав усі канадійські компанії цигареток і тютюну за відшкодування в сумі \$15,000 за очернення і переслідування. Все почалося з того, що купець додавав покупцям по маленькій папці сірників до купленої у нього папки папіросів. Зате компанії поклали його ім'я на чорну лістку навіть переслідували його у певним виданні журналу. Ніхто не хотів продати йому папіросок у розпродаж, чим спричинили йому поважні втрати.

ВОВКИ ПОЖЕРЛИ ШКОЛЯРЯ.

З Ліди повідомляють, що біля села Киванець стадо вовків напало на 10-літнього Антона Косівейна, що вертався зо школи і йшов через ліс. Вовки загрили хлопця на смерть, залишивши тільки шматку та огризений череп. Показалося, що вчитель задержав хлопця за кару в школі і додому вчором звільнив його родичів. Родичі хлопця звернулися зо скаргю до суду.

СМЕРТЬ ЗА ЗВЕДЕННЯ ЖІНКИ.

В окружнім суді в Стріно відбулася розправа проти Павла Яцева з Тухлі коло Скольного за вбивство емеритованого залізничного радника Маріяна Вебера зо Львова. Яців був дозорцем вілі Вебера. Вебер приїздив до вілі вліті й на святі та бала-мутив жінку Яцева. Однієї днини Яців побив Вебера так дуже, що Вебер незабаром помер. Суд засудив Яцева на 2 роки в'язниці.

12-ЛІТНІЙ УБИВ 5-ЛІТНЬОГО.

12-літній Ян Барткевич, син гайового лісів „Польсько-швейцарський деревний промисел“ у Космачі, орудував залишеною батьком стрілою так нещасливо, що, спричинивши вистріл, поцілів свого 5-літнього брата Ярослава в груди і убив його на місці.

ВИСКОЧИЛА З ПОІЗДУ ПІД КОЛЕСА.

В Білобожниці, коло Чорткова, Хана Вельдман з Чорткова, що їхала поїздом до Білобожниць, висіла з поїзду, але не будучи певною, чи висіла в відповідному місці, всіла знову до поїзду, що рушив з місця. Тоді кондуктор сказав їй, щоб вискочила чимскорше, бо це Білобожниця. Хана Вельдман вискочила, але попала під колеса поїзду, що відтіля їй обі ноги. Нещасну перенесли до лікарни в Чорткові.

ФАЛЬШІВНИКИ МОНЕТ.

У Зеленої, повіт Скалат, арештували Герша Шама-Бірна, шлюсара, за підроблювання 5, 2 і 1-злотових та 20 і 10-грошових монет. Під час ревізії знайшли в нього прилади для фальшування монет. Арештували також його брата за те, що пускав в обіг фальсифікати.

СВІТ В ОБРАЗКАХ



КОРОЛІВСЬКЕ ВЕСІЛЛЯ БЕЗ МОЛОДОЇ.

На образку представлений Фарук, король Єгипту, зо своєю молододою жінкою, з кетрою він недавно подружився в Каїро, столиці Єгипту. Згідно з релігійною традицією магомеданської віри, молоді при шлюбі не було: як молодий підписував подружній контракт, на основі котрого вона стала його жінкою, вона ждала в сусідній кімнаті. Молода не походить з королівської родини. Образок цей це радіофотографія, яку переслано радіом, як пересилається радіограми.

ВИМАГАЄ ВІД УКРАЇНЦІВ ЛЬОЯЛЬНОСТІ І ЗРЕЧЕННЯ СОБОРНОСТІ

ВАРШАВА. — В бюджетовій комісії польського союму промовляв посол Войцеховскі на тему „меншин“. Казав, що поляки могли жити з українцями в „традиційній згоді“, колиб українці остаточно погодилися з тим, що українські землі, що є тепер під Польщею, мають остатись при Польщі назавжди. А далі, коли будуть супроти Польщі наскрізь льояльні і не будуть „майоризувати“ тих поляків, що живуть серед українців у меншості, себто погодяться з тим, що не можна в нічім шкодити „інтересам“ тих поляків. Ось тоді Польща, визнаючи „народно-культурну“ окремішність українців, дасть згоду на те, щоб українці могли в Польщі розвиватись. Далі ствердив цей польський посол іще й те, що ще не всі українці є такої думки, як він, і тому „нормалізація“ не прийнялась. Але посол надіється, що згодом „усі українці приймуть подану їм поляками руку до згоди“.

„МОРСЬКИЙ МІНІСТЕР, ЩО НЕ ЗНАЄ МОРЯ“.

МОСКВА. — Народнім комісарем військово-морських справ назначено армійського комісара 2 ранги, Петра Смірнова, що ніколи не мав нічого спільного з морем, але зате є відомий добре з того, що добре сповняв „обов'язки“, коли був політичним комісарем армії. Тим чином советський флоту віддано в руки — політичного комісара.

ЗА „ОБРАЗУ ПОЛЬСЬКОГО НАРОДУ“.

ЛЬВІВ. — Окружний суд засудив Ярослава Козак, абсолювентку гімназії, на 8 місяців арешту за „образу польського народу“.

ПОМЕР БУВШИЙ ГОЛОВА СЕКРЕТАРІАТУ ЗУНР.

ЛЬВІВ. — Помер д-р Сидір Голубович, загально відомий адвокат і організатор Подільки. Походив з селянської родини з села Товстенського коло Копичиниць. Був за Австрії послом до віденського парламенту. В 1918 році, коли powstała Західньо-Українська Народна Республіка, був у ній міністром судівництва, а в 1919 р. став у ній головою Державного Секретаріату. Жив до 1924 р. на іміграції, а потім вернувся до України, де брав живу участь у наших громадянських житті.

ПОМЕР Д-Р М. ОБІДНИЙ.

МУКАЧІВ (Закарпаття). — Помер д-р Михайло Обідний, років 48, довголітній діяч на полі українського музейництва, український поет та основник Етнографічного Товариства і Музею Закарпаття.

РОСТУТЬ КОСЦЮЛКИ.

ЛЬВІВ. — Тихо, без гомону і зайвої слави ростуть косцюлки, росте „стан посади на кресах“. Так пише „Діло“ (ч. 8) про нові польські твердині, що powstaють на українських землях. Часопис подає день за днем вісті про повстання таких нових польських твердинь.

УРЯДОВА МОВА — ЧЕСЬКА.

УЖГОРОД. — „Наці Пут“, орган „руських націоналістів“, пише, що в канцелярії губернатора Закарпаття, Константина Грабара, вживають, як урядову, чеської мови. Цей москвофільський часопис бажав би собі, щоб на місце чеської мови завести московську. Для нього й чеська ліпша, щоб тільки не українська.

ЗА СИЛЬНУ РУКУ ПРОТИ УКРАЇНЦІВ.

УЖГОРОД. — Малярський часопис „Маляр Гірляп“ цитує чеський часопис „Народні Лісти“, в яким пишеться про те, що треба „сильнішої руки“ проти українців на Закарпатті. „Народні Лісти“ не орган крамаржівців, чеських москвофілів.

ВСЕСВІТНІЙ СОЮЗ ПОЛЯКІВ.

ЗАКОПАНЕ (Польща). — На нарадах Світового Союзу Заграничних Поляків, у яких взяв участь також делегат поляків зо Злучених Держав, прийнято широку програму, як заховати польського духа серед поляків, що живуть у чужих краях. Рішено, що праця на тім полі має бути постійна і систематична. Створено для цієї цілі постійний осередок праці.

ЯПОНЦІ НЕ ГОДНІ ДАТИ СОБІ РАДИ.

ШАНГАЙ. — Сама японська військова команда в Китаю признає, що не може опанувати тієї великої території, яка вже опинилась у японських руках. Є замало війська і тому команда домагається висилки з Японії чотирьох нових дивізій, яких однак не дістає. Китайці починають ставити чимраз сильніший опір. Приходиться вести боротьбу з численними, хоч невеликими китайськими загонами, на що треба багато війська.

ЖЕРТВИ ВИБУХУ.

ПАРИЖ. — При перевозі загарбаних кагулярів бомб скоїлося нещастя. Вибухли яких 3,000 рушних бомб, причому згинув 14 осіб, між якими було п'ять воїнів. Кагуляри, це члени розв'язаної урядом організації, які закидувано, що вона хоче довести до революційного перевороту в Франції.

ПРОТИ АДВОКАТІВ-ЖИДІВ.

БУКАРЕШТ. — Адвокатські палати в Букарешті й у Яссах заборотили вести адвокатуру тим жидам-адвокатам, що їм дозволено виконувати адвокатську практику по 1918 році. Зарядження опирають на тім, що румунське громадянство тих адвокатів є спірне. В той спосіб не можуть практикувати коло 800 адвокатів-жидів. Жиди підняли проти цього протест, але ледя чи не їм поможеть, бо влада в Румунії опинилась тепер у руках явних антисемітів.

"СВОБОДА" (LIBERTY)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
by the Ukrainian Press and Book Co., Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Registered as Second Class Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1911 under the Act of October 3, 1917.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакції на відмовляюся.

Тел. "Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союз: BErgen 4-1016.
4-0807.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

В Канаді наслідки пошти платити лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

НЕ ПОМОЖЕ Й "ЗАГОСТРЕННЯ"

У Львові відбувся "Народний Зїзд", себто конгрес Українського Національного Демократичного Об'єднання (УНДО). До нарад цього зїзду привітавав дехто велику вагу головно тому, що надіялося гострої постави делегатів до політики проводу УНДО, себто до т. зв. "нормалізації", що мала принести українському народові в Польщі деякі полекші, а по правді внесла в українські ряди розбрат, а з польського боку скріпила давню екстермінаційну польську політику, звернену тепер проти всіх проявів українського життя, включно до української церкви.

Не було на тих нарадах такого голосу, який не погоджувався з тим, що "нормалізаційна" політика цілком скрашувала, що в тій політиці був тільки один правдивий партнер, що виповнював свої зобов'язання, та що тим партнером були — українці. Бо польський уряд не тільки, що не додержав свого слова й умови, але ще тут і там ішов на руку тій польській суспільності, що взялася на всі лади не допустити до того, щоб могло прийти до якогось зближення між нею й українським народом.

Так виглядала "нормалізація" на Народнім Зїзді в світлі фактів. Однак її скандальний провал не викликав, як подає "Діло", ніякої "скандальності" і ніяких "сензацій". Народний Зїзд "нормалізаційної тактики" ані не апробував, ані не відкинув. Він тільки ствердив, що "політичний досвід півстріт-літнього "нормалізаційного" періоду наказує загострити дотеперішню тактику". І висказав думку, що таке "загострення тактики скріпить відпир українського громадянства на зовнішній натиск, облегчить обєднання його сил, підсилить його віру у вартість одноцілності та масової організованості і скріпить довіру українського громадянства до провідних органів партії". А далі рішив, що остаточно слово про "легальну, політичну тактику" належатиме до Центрального Проводу УНДО, який матиме право злікувати і "нормалізаційну тактику".

Як відомо, ми стоїмо на тім становищі, що край відповідає за те, яку йому треба вести політику. З свого боку висказуємо тільки нашу опінію. А вона в данім випадку не відбігає в ніч від того, що вже було нами сказане десятки разів. Вважаємо політичним нерозумом держатися в боротьбі з окупантами такої політичної тактики, яка не приносить нам ніяких матеріальних користей ні полекш, а тільки підкопує моральну силу нашого народу, його віру в те, що зможе собі дати раду з ворогами виваими свого героїзму, посягати, жертвенності й організованості та самодисципліни. Тому Народний Зїзд був би сповнив своє завдання тільки тоді, коли би був заявив українському народові й цілому світові, що з Польщею є неможлива ніяка угода та що не помагає тут ніяка "легальщина" і ні звичайна лояльність, ні "загострена".

Гнат Крашанко.

В СТАРІМ ЗАМКУ

Історична повість.

(14)

Також ішло тяжко, бо й тут замок дуже заржавів. В цій кімнаті, трохи меншій, також склеплений, було повно всякої всячини, поломаної, потовченої, спорохнілої, зітлілої: кулі, сокири, рештки куль, поломані столи, стільці, лавки, драбини, тапчани, клепки, тощо. Все те покрите грубою верстою пороку. Вогкість і стухлину чути було так сильно, що аж віддих запарало.

В глибині вузької кам'яної сходи вели на поверх. Вийшли оба нагору і опинилися перед дверима, кованими і замкненими. Коли відчинили, побачили знов кімнату велику і склеплену, з коминами і піччю на високих ногах. Підлога дерев'яна, спорохніла. Посередині дощитий добрий дубовий стіл, кілька крісел оббитих шкірою. В синах полиці і шафи ще держалися і могли би далі робити свою службу.

Вернулися до сінєй і двома скідками зайшли до не замкненої на ключ малої кімнатки, де лежало повалене на землю ліжко без постелі. Пуста шафа, малий стіл, крісло і нічого більше. Знов двома скідками вийшли з кімнати,

довгу, вузьку, цеглою вимощену. Вікна повбивав вітер. Направо малі двері вели до каплиці. Пізнати її можна було по дерев'яним престолі, обдертим, і по двох ліхтарях. Над престолом якийсь образ, що, вихилившись з рам, звисав. По боках малі шафочки з кількома зітлілими церковними книжками. З каплички вузькі двері вели на коридор, з котрого знов були невідгінні сходи на другий поверх. Там були також убикації, як на першому поверсі. Всі пусті, з повивбаними вікнами. Стояв там лиш великий куфер, в куфері якісь відвічні подерті папери і старе, подерте шмаття.

Сумно було в тій старій вежі. Віяло пустинною і смертю. Вікна заліплені гряззю, вузькі, мало пропускали світла. Низькі склепіння ненавчисто натискали на голову. Взявця хіба не могла бути сумніша, прикріша. Привиклому до дерев'яних будинок, така вежа мусіла видатися страшною.

— Коби стіни і дах, — зітхнув Солоняк. — Це лиш на перші хвили. Потому нехай побудують собі дерев'яні, Лис

РУМУНСЬКІ ВИБОРИ, НАСЛІДКИ І ПЕРСПЕКТИВИ

Вибори до румунського парламенту 20. грудня минулого року — це "історична" подія. Не тому, що після цих виборів король передав уряд прихильникам фашизму. Адеже ніхто в світі не вважав Румунії за демократичну парламентську державу. "Історичними" були ці вибори через те, що вперше в історії Румунії та партія, що була в уряді і провадила вибори, ті вибори прогнала.

Треба придивитися до румунського "парламентаризму". В країнах дійсно демократичних вибори до парламенту відбуваються вільно. Коли урядова партія програє в виборах, то голова держави, за звичаєм, доручає творити уряд тій партії (або тим партіям), що перемогла на виборах. Фактично новий парламент своєю більшістю творить новий уряд після виборів. Румунські звичаї були зовсім, зовсім інакші. Не забуваймо, що волюх дові століття перебували під турецьким пануванням. Історія виробляє національні характер. Турецький деспотизм вивірив дві головні риси в румунському народі: продажність, підкупність, хабарництво в горішній верстві суспільства і безмежну покірність у низах. Провідники рум. партій виставляли ту чи іншу "програму", але всі в Румунії знають, що головна, неписана, точка цієї "програми" — збагачування себе і своїх приятелів. Стали міністром румунської держави, це значить зробитися через деякий час великим багатцем. Пересічний румун уважатиме, наприклад, за останніх дурнів атеїстського скабінка Аристидаса або англійського міністра лорда Есквита, що були поховані державним коштом, бо не придбали собі нічого, хоч через їх руки перейшли великі суми державних грошей.

До цих поглядів румунської аристократії та інтелігенції на політику, як на "жолоб", з якого партії мають готуватися, королі Румунії дуже добре вміли пристосуватися. Побачивши, що урядова партія вже добре набилася кишени і що опозиція вже порядно зголоділа, король звичайно роззавчав парламент і доручав уряд членам опозиційної партії. Новий уряд першим ділом признавав

своїх префектів поліції і з їх допомогою робив вибори: уряд "вибирав" для себе такий парламент, у яким урядовій партії булаб забезпечена більшість. Вибори, роблені відомим "балканським" способом (тепер, на жаль, ці методи не обмежуються в Європі лише Балканом) давали завжди перемогу тій партії, що була в уряді і "робила" вибори.

Але ось сталося "чудо": в останніх днях грудня 1937 р. партія того уряду, що провадила вибори до румунського парламенту (націонал-ліберальна) була побита. Коли король доручив націонал-ліберальному провідникові Татареску робити вибори, то він сподівався, що ліберальна партія в виборах переможе. Король навіть благословив Татареску на союз з іншими партіями. Найбільшим противником уряду і короля є в Румунії Манів, провідник національно-селянської партії ("цараністи"). Манів стоїть на тім, що в Румунії король повинен бути конституційним монархом і не вмішуватися до урядування. За цих обставин склалися трохи дивна ситуація: боротьба йшла не проти демократії і не за демократію, а під "ключами" "з королем" чи "проти короля". Наприклад, ліберальна партія, програмово демократична, йшла на виборах у союзі з партією, що зветься "Румунський фронт" і що не ховає своїх симпатій до фашизму. До виборчого союзу з лібералами пристала була також німецька партія Румунії, що стоїть цілком на ґрунті Гітлерової програми. Партія цараністів, на чолі з Юлієм Манівом, хоч має демократичну програму, то здалася на виборах з союзу фашистської партії Кодрану, що звалася раніше "Залізний Гвардія", а тепер переіменована на "Все для батьківщини".

Дехто думає, що розділову лінію між ворожими блоками румунських партій творить ріжниця в поглядах на заграничну політику. Але це суперечить фактам. Подивіться: націонал-ліберали на чолі з Татареском проголошують вірність Румунії до Франції і Малої Антанті, а на виборах йшли з німецькою партією, яка виразно зазначала перед вибо-

рами, що хоче поборювати союз із Францією і підтримувати добрі відносини з Німеччиною. І на противний боці така сама ріжниця: партія Манів відомо, як прихильна до Франції й охоча до спілки з Союзними (на її лісті був кандидатом Титулеску, бувший міністер закордонних справ і прихильник союзу з СССР). Але Манів ішов на виборах у союзі з фашистською партією Кодрану, який є рішучим прихильником Німеччини та Італії і вороже ставиться до союзу з Францією.

Король, побачивши, що ні одна партія не здобула перемоги в виборах до парламенту, використав обставини так, що створив уряд із фашистів, але з людей до його особи прихильних. Ні одна партія на виборах не мала перемоги, проте виграв король. Румунський король бавився в "демократу", коли в Румунії були сильні демократичні течії. Тепер, побачивши зріст румунських фашистських груп, король хоче сам завести авторитативний (самодержавний) режим, не дожидаючи, поки прийде якийсь "дуже" або "фірм" Яковий голова уряду, Гога, йде за цими плянами румунського короля — утворити "королівський фашизм". Такий режим є в Югославії, в Болгарії і в Греції, отже Румунія йде вже протоптану стежкою.

Вибори до нового парламенту відбудуться під весну. Але вже тепер преса нового румунського уряду заявляє, що ці вибори будуть мати лише "інформаційний характер". Це значить, що уряд Гоги має лишитися і тоді, коли ці вибори дали більшість опозиційним партіям.

Гога в своїй промові на новий рік сказав, що він обстоює справедливість для національних меншин у Румунії: мовляв: усі меншини, що думами й ділами докажуть, що вони стоять за ідеєю румунської держави, будуть мати громадянські і національні права. Але одночасово Гога загрожує тим меншинам, що приносять скарги до Ліги Націй на румунські переслідування. Обіцянкам румунських урядів ми, українці, не можемо вірити. Більшої лояльності, як виявляли буковинські українці, тяжко собі уявити. А що за те дістали? Навіть у церкві не мають права вживати рідної мови. Тому не туди дорога!

М. С.

ВІСТІ З "РАЮ"

Наші земляки, що читають американські газети, певно добре поінформовані про те, що діється в Совегах, а принаймні про те, що про це пишуть газети по світі, зокрема про розстріли, заговори на життя Сталіна і т. п. До тих відомостей хочу додати дещо таке, що може бути нове.

Отже дійшли вісті, що заведено на Соловецькі острови обвинувачених у "троцькізмі" бувшого білоруського посла до варшавського союму, Мійотлу, та бувших комуністичних агітаторів у Польщі: Тарашкевича і Балдіна. Вони втекли були до "раю", а начальники "раю" вислали їх тепер на "Соловки".

Пишуть про такі "саботажі": У фабрики "Спецаавтомашина" в Москві заломився дах, причім три робітники згинули і 20 були ранені. На одних виборах у курському районі завалився підлога і більше як 50 осіб упали до пивниці разом з хатною обстановкою, причім кілька осіб згинуло. В Хабаровську завалився дах міської бібліотеки; з присутніх читачів чотири втратили життя і дев'ять були ранені.

Відділи советських границь доносять, що через границю советської України чимраз частіше втікають селяни до Польщі й до Румунії. Недавно застрілили большевицькі граничери чотирьох селян, українців, що пробували втекти за границю.

Один чужинець, що приїхав з Совега, приніс сенсаційні вісті про звисного советського летуна Левоневського, про котрого і його дітак уже від довшого часу нічого не чути.

Той чужинець оповідає, що Левоневський арештували кілька днів перед його летом з Москви до Сан Франсиско, як підозрілого в зносинах з агентами одної чужої держави. Крім того видавався Левоневський непевним в очах Ежова, начальника Чеки (ГПУ), тому, що був польського походження, а крім того знав усі військові тайни Кремля, як теж летунські стратегічні бази.

Пізнавши, що для нього нема виходу, Левоневський провис Ежова, щоб йому дозволили згинути добровільно летунською смертю, а не соромною смертю "ворога народу", і щоб у цей спосіб заощадив великого болю його старій матері, яку над усе любив.

Ежов у порозумінні зо Сталіном згодився на це, під умовою, що всі приготування до лету будуть виконані механіками, призначеними Чекою.

І так Левоневський розпочав свій лет, не знаючи цілком, які то були ті приготування та в чім полягали хити дотичного літака.

Він знав напевно тільки те, що скорше чи пізніше цей літак має гримнути вниз. Отже в цей спосіб і Левоневський і його тов., обвинувачені також у контрреволюції, згинули в незаних ледах близько бігуна.

Московський кореспондент фінляндського часопису "Усі Суомі" доносить, що незадовго відбудеться великий процес проти советських дипломатів. Перед судом стануть 10 советських послів, 14 військових аташе й інших членів дипломатичного корпусу. Процес має відбутися при замкнених дверях. Подібний процес уже відбувся проти начальників середньо-європейського (?) народного комісаріату заграничних справ, Давида Штерна, котрого засуджено на розстріл. Його обвинувачено у шпигунстві в користь Німеччини. Крім того звизано до повороту советського посла в Римі, Штайна, й такогос посла в Софії, Раскольникову.

В народнім комісаріаті для

заграничних справ в Москві є переконані, що 27 членів советських заграничних посольств не повернуться вже до Москви, побоюючись арештування і... "стенки".

У советських головах чимраз більше закріплюється погляд, що за границю можна висилати лише таких дипломатів, що полишать у Совегах свою найближчу рідню. Якщо такий дипломат не захоче потім вертатися до Советів, то советська влада буде мститися на його рідні! Як бачимо, то це нечувана в культурнім світі "етика", але большевицьки не признають.

В Будапешті виходить есперантською мовою тижневик "Література Мондо". Той часопис подає в останнім своїм числі вісті про сумну долю письменників у советській державі. І так, наприклад, один з них, Макаров, написав повість п. з. "Міша Курбатов" і в тій повісті яскравими красками представив внутрішнє життя в одній з великих державних фабрик у Совегах. Автор піддав критиці управу цієї фабрики і виконавця "пятилетки", а особливо нарікав на чорну долю робітників у тім краю, де буцімто є "диктатура пролетаріату". Та Г. П. У. (Чека) звернуло увагу на ту книжку, сконфіскувало її, а автора застрелили до тюрми. Чи вийде він звідти живий — ніхто не знає. Ще буде щасливий, як лише на Соловки його вишлють, або до копання якого каналу.

Польські часописи подають цілу низку імен польських комуністів, котрі повтікали з Польщі до "раю", і або вже помордовані, або ще ждуть у тюрмах на такий сумний кінець. Тут належать між іншими бувший посол Т. Жарскі, поет-Денізо, журналіст І. Гемпель, Софія Уншіхт і багато інших. Невідома є досі доля Ленського-Лещинського, що, арештований у Польщі, втік з біора слідчого судді до Совега.

Часопис "Індустрія", що виходить у Москві, подає опис харчівни при вуглянім закладі імені Ворошилова в донецькій басейні. Поміщена та харчівня в будівлі, окруженій глибоким бологом, так, що не легко до неї дістатися. Є це харчівня "1-го класу", себто така, що обслуговує стахановців і робітничих старшин. Завжди темний, неосвітлений, коридор веде до трьох брудних кімнат, в котрих стоять довгі столи, також брудом покриті. В одній з них є ляда з алкогольними напитками, а вокруг неї стоять стало група горівчаних осібників дуже підозрілого вигляду. Всі кімнати обслуговує одна кельнерка, так, що робітники мусять ждати на подачу обіду 30 до 40 минут. А що нема окремої гардероби, то гірняки сидять у плащах і шапках.

Поміж столами крутяться голодні, "безпризорні" діти та просять милостині. Сам харч є нижче критики. Грубу "книжку жалоб" записано цілу скаргами на "зіпсутий харч", але це не помагає. Большевицькі командири мають важніше на прикметі: спасати цілий світ!

Іван Н.

— Не перешкадай мені, Івасю, бо я дуже не маю часу. Пишу листа до нареченої.

— А чому ж пишеш так помало?

— Бо моя наречена не вміє читати скоро.

Полішай (до п'яного, що вхопився ліхтарні): Алеж бо ви, пане, п'яні...

П'яний: Е-е, я ні, ли-ли-ше мій приятель осьтут такий п'яний, що з місця не може рушитися, то я тягну його.

(Дальше буде).

НЮАРК, НЮ ДЖЕРЗІ
ЗАХОДАМИ ОБ'ЄДНАНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ міста НЮАРКУ І ОКОЛИЦЬ ВІДБУДЕТЬСЯ
В КЛІВЛЕНД СКУЛ (CLEVELAND SCHOOL), 392 BERGEN STREET
(між Спрінгфілд Евеню І 18 Евеню)
В СУБОТУ, ДНЯ 29-ГО СІЧНЯ (JANUARY) 1938 Р. В ГОДИНІ 7:30 ВЕЧЕРОМ

КОНЦЕРТ
ОПЕРОВОЇ СПІВАЧКИ
Марії Сокіл
І КОМПОЗИТОРА-ДИРИГЕНТА
Антон Рудницького
Дохід на Народню Лічницю у Львові. Центральна Рада.

УКРАЇНЕЦЬ — ВЕЛИКИЙ ПАРИЗЬКИЙ МАЛЯР

(З нагоди вистави О. Грищенка в грудні 1937. — січні 1938 у Львові).

У домі „Просвіти“ на другому поверсі — незвичайна вистава. У двох залах, де недавно урядовав „Сільський Господар“, образи, що приїхали просто із Стокгольму. Наш земляк Олекса Грищенко приїхав із Львова, щоб і ми могли поглянути на успіхи його праці.

Поруч великого різьбяр Олександра Архипенка, що від довгих років живе самостійно із свого мистецтва, О. Грищенко, мабуть єдиний із наших малярів, що вміє свobodно загорнути свій талант на чужині, оминати злидні і тяжку працю на хліб.

Життя Грищенка багате та барвисте, як і його образи. Якийсь дивно видається, що цей нащадок козацького роду, що не затратив ні одної національної риси, став одним із передових малярів на такому міжнародному ґрунті, як Париж. Грищенко походить із чернігівських чумаків. Чумаків залюбки мандрували. Цю любов до подорожей залишили вони у спадщині і Грищенкові, та ще змалку. Із споминів своєї молодості, які написав Грищенко, знаємо, що ще в дитячих роках його уяву захоплювали оповідання про Тараса Бульбу та про всякі дива Сходу. Свої дитячі роки Грищенко провів у середовищі, де було багато споминів нашої славної булавщини в околицях Батуріна.

У Чернігові в молодечих роках він познайомився з чільними тодішніми діячами та письменниками, такими, як Ілля Шраг (1847—1919), Борис Грінченко (1863—1910), Михайло Коцюбинський (1864—1913), Микола Вороний (*1871) і Микола Чернявський (*1868). У тому часі — 1904 році, Грищенко вже проявив хист до малярства. Подорож на Крим іще зміцнила в ньому вражливості на красу природи. На Кримі очарувало його море. Тягу до моря мали у своїх жилах його предки-чумаків. Коли Грищенко малював

раз над берегом краєвид, випадково один із знавців мистецтва з Києва звернув увагу на його талант і захопив його до праці.

Скінчивши полтавську гімназію, Грищенко вписався до університету в Петербурзі; рік пізніше після революції 1905 р. вчиться вже в київській університеті, а до того вивчає факхове малярство. На вакації ще раз виїжджає на Крим, і тут московські мистці намовляють його приїхати на малярську науку до Москви. Дворічний побут у мистецькій школі зробив із Грищенка вже справжнього маляра. У 1910 р. він малює на Кавказі й на Кримі, у 1911 р. їде до Парижу, щоб пригледитися до найновіших мистецьких творів. У 1912 р. він виступає на незалежній мистецькій виставі в Москві як один із провідників молодого гурту, що вказує нові шляхи в малярстві. Рік пізніше Грищенко видає книжку, де вказує на звязки українського й російського малярства з Візантією і Заходом.

Того самого року він мандрує пішки по Італії, оглядаючи музеї та пам'ятки старовини. Після повороту до Москви дає виклади, де ділиться враженнями із своєї подорожі. Вже як вояк підчас війни він вивчає в Новгороді та Пскові старі ікони й на підставі зібраних матеріалів видає цікаву нову працю про ікону. Потім його як мистця звільняють із війська, і він підчас великої революції стає професором „державних майстерень мистецтва“.

Із приходом большевизму Грищенко втікає в Україну, звідтіля до Севастополю й до Царгороду. І тут він малює далі. Доля усміхається до нього — якийсь багатий американець купує в нього його образи, і він може за гарну ціну, яку дістає за них, жити і працювати. З Туреччини їде до Греції, з Греції до Парижу. Царгород очарував його, як мистця, і він списує з нього враження у преграю виді-

ній великій книжці (по французьки) „Два роки в Царгороді“, яку прикрашує власними акварелями (картинами, намальованими водяними фарбами).

У Парижі Грищенко знаходить знавців, що вміють оцінити його талант та організують виставу його малюнків із Греції. Славний американський збирач образів, д-р Барнес, купив його 14 образів, і це рішило про його славу та постійний осідок у Парижі. Французька критика щораз частіше пише про Грищенка з похвалами, і він підготував одну виставу за другою.

Після цього Грищенко їде до Португалії, на Рівієру (побережжя Середземного моря), знайомиться з одною французькою панною, з якою жениться у 1927 р. Зокрема він захоплений краєвидами Корсики, куди пізніше часто вертається.

Від того часу Грищенко поселяється на французькій соляній Рівієрі, працює щораз живіше, виробляє собі щораз тривкіше місце на сторінках історії малярства, подорожує та влаштовує вистави в різних культурних осередках на чужині. Його образи знаходяться в музеях Москви, Парижу, Берліну, Лондону, Нью Йорку, Бостону, Філадельфії, Копенгагену та Стокгольму.

Неодин критик, що пробував пояснити, в чому сила таланту Грищенка, зазначав уже, що його образи не слід підтвджати під назви відомих напрямків. Грищенко знає нові напрямки й малює „по новому“, а проте він належить до тих мистців, що промовляють до глядача самою фарбою, так, що його образи не треба пояснювати. Він найрадіше малює краєвиди тих країв, де небо, море, рістня і будівлі мають яскраві, сильні кольори. З його неба та морських хвиль не переверможна сила. Його картини з Іспанії, Португалії та Корсики палають, як палка алача мешканців тих країн. Хоч ми й пізнаємо в усіх його образах ту саму руку — довга низка тих образів не наводить на нас нудьги, не томиє, навпаки, підбадьорює, овіває свіжим подувом. („Життя і Знання“).

З ДНЯ

ЧИННИК ЧАСУ В ІДЕІ.

Про чинник часу в суспільній житті і в природі ми вже згадували попередньо. А тепер придивімося, чи чинник часу відіграє яку роль в абстрактних, себто подуманих річах, в гадках, ідеях і т. п. Чи воно часом з гадками й ідеями не діється те саме, що з зерном, жолуддю, яйцем? Може й ідеї — але ті ідеї, що мають у собі рух, динаміку, життя й охоту рости, розвиватися — може й вони потребують певного часу, певної точності, щоб кильчилися, розвивалися, дозрівали і завершувалися овоцями?

ІДЕІ ПОДІБНІ ДО ЗЕРНА.

Так. Ідеї дуже подібні до зерна. Вони, також потребують часу й оточення, щоб розвинулися. Коли якийсь чоловік проголосить свої суспільні ідеї, то це ще не значить, що та ідея зараз приймється і дасть овоц. Її треба плекати, доглядати, а передісім треба чекати. Так само як зерно не видасть із себе відразу колоса, так само ідея відразу не приймється в суспільності. Так само, як ми знищимо яйце, коли припечемо його в надії, що з нього скорше вилзе курятко, так само знищимо ідею, коли захочемо її занадто скоро перекорсувати в суспільності.

ДУХОВЕ КИЛЬЧЕННЯ.

Дана гадка мусить кильчитися в душі людей так само, як зерно кильчиться в землі. Насперед якась гадка чи ідея вражає душу чоловіка і він її собі чимськорше запам'ятовує мозком. Описав мозок навіртає чоловікові цю гадку знов на денний порядок і серед чуттєвої ферментації та гадка поволі вривається глибше й глибше в його душу; запускає коріння, росте і захоплює його цілу істоту.

Правда, подібно як зерно, хоч має в собі замкнений чинник часу, що контролює кожний його період, то, всетаки, швидкість його дозрівання до певної міри контролює також якість землі, сонце, дощі і т. п. — так само кожна ідея має в собі замкнений чинник часу, який регулює її розрост; але притім швидкість її дозрівання також до певної міри перерішується такою чинником, як загальний настрій суспільності, темперамент людини, національний характер, і т. п.

ДУХОВІ ПОРИ РОКУ.

Вимі зерно не скільчиться. Також дана ідея не приймється в суспільності, коли загальний настрій є проти неї. Але здорове зерно перекає змусу і при першій нагоді, як засвітить сонце, воно скористає і таки скільчиться. Також ідея, якщо вона здорова, то навіть коли загальний суспільний настрій спочатку був проти неї, то вона завжди на „весну“ і при першій сприятливій нагоді таки запустить коріння і зачне рости. Швидкість кильчення ідеї залежить також від національного характеру.

ВСЕТАКИ ЇХ РЕГУЛЮЄ ЧАС.

Та, не звертаючи уваги на ці зверхні причини, кожна ідея (але та ідея, що має в собі життя, динаміку й охоту рости) має в собі чинник часу, що регулює її розвій. З тим чинником часу кожний суспільний діяч мусить добре числитися і він не сміє розчаруватися коли його ідея відразу не приймється, або навіть не раз викличе в першій хвилі глум серед широкого загалу.

Автор якоїсь ідеї повинен пам'ятати, що та сама ідея навіть у його власній душі не зродилася відразу. Нераз він цю ідею виплекував роками. Він передумав і пережив її

УВАГА!

УКРАЇНСЬКЕ ГРОМАДЯНСТВО НЮ ЙОРКУ І ОКОЛИЦІ!

УВАГА!

10-ий ВІД. ОРГАНІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОГО ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ (ОДВУ) В НЮ ЙОРКУ

владштує

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 30-ГО СІЧНЯ (JANUARY) 1938 РОКУ
В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ ДОМІ, 217-219 E. 6TH STREET, NEW YORK, N. Y.

СВЯТОЧНУ АКАДЕМІЮ

ЗНАГОДИ 20-ЛІТТЯ
КРУТЯНСЬКОГО БОЮ

що відбувся 29-го січня 1919 року під Крутами, Велика Україна, ПОЧАТОК точно в годині 2:30 пополудні. — ВСТУП за добровільними датками. Святочну промову виголосить п. Е. Ляхович. Концертну програму виконає „Вокальний Ансамбль“ М. Скоробогача. Реферат про Крути виголосить В. Іваник. Деклямації про Крути віддеклямують Т. Івасечко, І. Труш і панна Ева Білик. Українці і українки! Бій під Крутами, що відбувся в кінці січня 1918 року, в часі українського визвольного зриву, має вже своє незвичайно важке місце в українській історії. Цей героїчний чин нашої студентської молоді — вказав величезними жертвами, як треба любити Рідний Край і його в потреби боронити! Легенда отих авантажних-молочків, що ситими лягли на просторах полях під Крутами, родить нову генерацію героїв-патріотів. Це Крути, що зродили славний базарський рейд, що закінчився великими жертвами українського воцтва в листопаді 1921 року. Це Крути й ці, що там полягли, родять новий рух, український націоналізм, який всевадно охоплює нашу націю! Тому просимо Вас, Шановні Громадяни: Приходьте на Крутянську Академію, і тим засвідчіть свою любов і пошану до Крутянської ідеї! 22 Комітет.

сотки разів. Він дав їй змогу запустити в його власну душу глибокі коріння. Він обізнаний з нею зі всіх сторін. Тому, коли він ту ідею пустить серед людей, нехай не вимагає, щоб у людських душах вона відразу прийнялася і відразу дала овоц.

„ЧАСУВАННЯ“ ІДЕЙ.

Берім приклад з англійців, що краще визнаються в тому „часуванні“ ідей, ніж ми. В англійській мові є навіть багато виразів на те „часування“, в той час, коли в нас те слово ще зовсім незрозуміле. Вони називають це „таймінг“, або „темпораїзінг“.

Кожний суспільний провідник мусить слідкувати не тільки за кильченням своїх власних ідей, але ще більше чужих. Кожний з них дивиться, хто, коли, де і яку посіяв ідею. Він бере під увагу загальний настрій людей, їх темперамент, духовий клімат, і думає собі, скільки часу забере, щоб та ідея скільчилася, скріпла і захопила маси до якогось чину. Передумавши це, він заздалегідь придує способи, як би перешкодити даній ідеї, або як згармонізувати її зі своєю ідеєю.

ПОЛІТИКА ЦЕ РУХ ІДЕЙ.

Ціла політика це ніщо інше тільки рух ідей. Це сіяння ідей, плекання їх, спрямування до певних цілей, або нищення чужих і перешкоджання їх зростові. Політик, який не має в собі цього інтуїтивного „годинника“, що „часує“ розвій даних ідей, ніколи не буде добрим політиком. Він усе зробить щось „не на час“. Все спізниться, або прийде зазко-ро.

Час — це дуже важкий чинник у розвою людства. Хто його не розуміє і не відчуває кожним фібрим своєї душі, той на розвій людства не буде мати найменшого впливу.

ТРЕНТОН, Н. ДЖ.!

Українська програма через Радіо з приводу відродження Української Держави — 22 січня 1918 і 1919 р. і Свята Злуки. Співацько-Драматичний Хор „Бандурист“ при Українській Православній Церкві св. Тройці в Трентоні, Н. Дж., під проводом о. П. Білоного виконає програму в неділю, дня 30-го січня, ц. р., через радіостанцію WTNJ (1280 kc) під годину — від 6:00 до 6:30 вечером. 22

УВАГА!

УКРАЇНСЬКЕ ПОСТ. ТОВАРИСТВО „МОГИЛЬНИЦЯ“, ВІДДІЛ 79 У. Р. СОЮЗУ В НЮ ЙОРКУ, Н. Й.

владштує

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

В СУБОТУ, ДНЯ 29-ГО СІЧНЯ (JANUARY) 1938 Р.

У VOLKS LYCEUM HALL,
218-220 EAST 2ND STREET, NEW YORK, N. Y.

Початок балу в годині 7:30 вечером.

Музика першорядна

22

Вступ 40 центів.

Комітет.

ПОЗІР! РОЧЕСТЕР, Н. Й., І ОКОЛИЦІ! ПОЗІР!

ЗАХОДОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ (CIVIC CENTER)

відбудеться

СВЯТО-АКАДЕМІЯ

ЗЛУКИ УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЕЛЬ

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 30-ГО СІЧНЯ (JANUARY) 1938 РОКУ

В ПЕРШІЙ ГОДИНІ ПОПОЛУДНІ

В НАРОДНІМ ДОМІ, 831 JOSEPH AVENUE, ROCHESTER, N. Y.

У святі бере участь Хор Народного Дому під проводом Софії Дорофей, солісти: Катерина Гнатків і Ст. Сидор. Святочну промову виголосить учасник української визвольної боротьби, бувший сотник Січових Стрільців і теперішній редактор Н. В. Ярослав Чиж.

Громадяни! Вашим обов'язком є прийти на згадане свято якнайчисленніше і вшанувати день проголошення Соборної Незалежної України як такої найбільше привнести молоді наші. Просимо приїждати на означений час. 22 Заряд Дому.

ПОЗІР!

ДЖЕРЗІ СІТІ, Н. ДЖ., І ОКОЛИЦІ!

ПОЗІР!

ЗАХОДОМ ЧОРНОМОРСЬКОЇ СІЧІ 2-ГОЇ СОТНІ В ДЖЕРЗІ СІТІ, Н. ДЖ.

владштується

ПЕРШІЙ РАЗ У НАШІЙ ГРОМАДІ

СВЯТО КРУТІВ

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 30-ГО СІЧНЯ (JANUARY) 1938 РОКУ

В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ ДОМІ, 181-183 FLEET STREET, JERSEY CITY, N. J.

Поч. в год. 7:30 вечір. — Вступ за добровільними датками.

Чистий дохід призначений на інвалідів.

Шановні Громадяни! Цього року якраз припадає 20 років, як 300 молодих героїв згинув під Крутами. Тому вшануймо цей день своєю якнайчисленнішою присутністю на цій святі! 22

Команда 2-гої Сотні.

УВАГА!

УКРАЇНЦІ СТЕЙТУ КОНЕКТИКОТ!

УВАГА!

ЗАХОДОМ УКРАЇНСЬКОЇ СТЕЙТОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ

відбудеться

ПЕРШІЙ РАЗ В СТЕЙТІ КОНЕКТИКОТ!

СВЯГО ЗЛУКИ УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЕЛЬ

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 6-ГО ЛЮТОГО (FEBRUARY) 1938 РОКУ

В ГАЛІ УКРАЇНСЬКОГО КЛЮБУ, 54 WILLYS STREET, HARTFORD, CONN.

Початок точно в годині 2:30 пополудні.

У Святі бере участь два хори: Хор з Ансонії під проводом п. ГВОЗДЕВИЧА і Хор Гартфордський під проводом п. ПОХМУРСЬКОГО. — Святочну промову виголосить п. В. ДУШНИК. Будуть також інші бесідники.

Запрошуємо до участі усі Братства, Товариства, українські паролі стейту, щоб помянути ту хвилю, коли були шезли порожні кордони, а ми були вільними громадянами своєї держави. Покажімо перед світом, що та хвиля нам усім дорога, що ми ніколи не зречемося свого та що мир Європи буде тоді, коли повстане вільна Соборна Українська Держава. Програмові точки будуться проголошувати на сали. Комітет.

УВАГА!

КЛІВЛЕНД, О., І ОКОЛИЦІ!

УВАГА!

ЗАХОДОМ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ГРОМАДИ

при церкві св. Володимира Великого в Клівленді, О.

владштується

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 30-ГО СІЧНЯ (JANUARY) 1938 РОКУ

СВЯТОЧНИЙ КОНЦЕРТ

в пам'яті 22 січня 1919 року, коли то була проголошена

ЗЛУКА УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЕЛЬ

Початок концерту точно в 5-тій год. вечір. — Вступ вільний.

Вступне слово виголосить адвокат О. Е. Малицький. Головний реферат вчитель С. Курилів. Слово: прот. М. Запарникова і кінцеве слово пані Я. Курилової.

Проситься Шановне Громадянство взяти в тому Святі-Концерті численну участь. Уряд.

НАПЕВНО НІ.

Пан Яблочник станув перед судом обвинувачений в тому, що вдарив у голову свого приятеля Бібукевича пляшкою пива в голову. На свідка покликали власника салону.

— Як свідок думає — питається суддя — чи обвинувачений був притомний, як допускався проступку?

— Притомний? Напевно ні, пане суддя, я його знаю. Коли би був притомний, то насамперед був би випив пива з тієї пляшки!

УВАГА! — УКРАЇНСЬКІ ОРГАНІЗАЦІЇ СТЕУТУ НЮ ДЖЕРЗІ!

Отрим повідомляємо всі українські організації стеуту Ню Джерзі, що

ЗАГАЛЬНІ РІЧНІ ЗБОРИ

УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ СТЕУТУ НЮ ДЖЕРЗІ

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 30-ГО СІЧНЯ (JANUARY) 1938 РОКУ

в годині 2:30 пополудні

В ГАЛІ УКРАЇНСЬКОЇ ПРЕСВІТЕРСЬКОЇ ЦЕРКВИ, 49-51 BEACON STREET, NEWARK, N. J.

Програма: 1) звіт з діяльності уряду за 1937 рік; 2) вибір нового уряду на 1938 рік; 3) пам'ятки на 1938 рік.

Просимо всі українські національні організації, котрі вже є членами Стеуту, вислати своїх представників.

ЗА УКР. НАЦІОНАЛЬНУ ОРГАНІЗАЦІЮ СТЕУТУ НЮ ДЖЕРЗІ:

Адв. В. Кузьма, президент Р. Слободяк, рек. секр.

УВАГА! БРУКЛІН, Н. Я. УВАГА!

ЗАГАЛЬНІ РІЧНІ ЗБОРИ

УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ДОМУ

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 30-ГО СІЧНЯ (JANUARY) 1938 РОКУ

в годині 2:30 пополудні

У ВЛАСНІМ ПРИМІЩЕННІ, 216-218 GRAND STREET, BROOKLYN, N. Y.

Громадяни і Громадянки! Обов'язком кожного члена У. Н. Дому бути прийнятим на цих зборах, де мусимо багато важких справ вирішити.

Просимо всіх тих чесних українських громадян, які ще до цього часу не є членами, прийти на ці збори і вислати у членів Українського Національного Дому. Пам'ятаймо: лише в єдності сила!

ЗА УРЯД: У. Н. ДОМУ В БРУКЛІНІ, Н. Я.:

Юліан Павчак, голова; М. Діоніс, заст. гол.; П. Дубовенський, рек. секр.; М. Баглай, фін. секр.; П. Пелех, касир.

УВАГА! САВТ ПЛЕЙНФІЛД, Н. ДЖ., І ОКОЛИЦІ! УВАГА!

УКРАЇНСЬКА ЦЕРКВА ПРЕСВЯТОЇ БОГОРОДИЦІ,

при участі Співацько-Драматичного Клуба

Великий Баль і Пекейдж Парті

В СУБОТУ, ДНЯ 29-ГО СІЧНЯ (JANUARY) 1938 РОКУ

У HALLWOOD HALL, HAMILTON BOULEVARD, SO. PLAINFIELD, N. J.

MUSIC BY THE RHYTHM KINGS.

Початок у годині 8-мій. Вступ 35 центів.

УВАГА! ГАНОВЕР, ПА., І ОКОЛИЦІ! УВАГА!

ЗАХОДОМ АМАТ. КРУЖКА ХОРУ ім. О. КОШІЦЯ

при церкві Преобр. Г. Н. Іс. Хр.

відіграється дуже смішне й гарне представлення

НЕЧИСТА СИЛА

комедія в 4-ох діях Рудковського

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 30-ГО СІЧНЯ (JANUARY) 1938 РОКУ

В ЦЕРКОВНІЙ САЛІ, 240 CENTER ST., HANOVER, PA.

Початок у годині 7-мій вечором. Вступ 40 центів.

Ремісер і управитель хорів вч. В. Мельничук.

Поважні Громадяни і Громадянки! В цій представлених буде мати нагоду побачити деши з даних потансних звичаїв, які наш народ затримав несподівано й дотепер. Дехто з наших людей ще й тепер дається туманити всяким ворожкам та ворожбитам, за що платити навіть добрі гроші. Хто прийде на це представлення, то не пожалує, бо насміється до сходу й довго буде згадувати, як то вигнали нечисту силу з хати, бо дуже збитки робила. Хоровий гурт тут роджених хлопців і дівчат додасть цій виставі різноманітності, яка наскрізь є дуже весела.

Комітет.

МОЛИТОВНИКИ

Виночок (у білій кавчуковій оправі, з образцем по середині. Малою формату. Для дітей) \$.90

Ангел Хранитель (в гарній чорній полотняній оправі) 1.35

Помилуй нас Боже (в чорній шкіряній оправі) 1.35

Ангел Хранитель (в гарній чорній полотняній оправі) 1.35

Ангел Хранитель (в білій кавчуковій оправі з образцем по середині) 1.70

Бог радість моя (сторін 606. В гарній мягкій чорній опр. 2.00

Бог радість моя (сторін 606. В білій кавчуковій оправі з образцем по середині) 2.50

"СВОБОДА,"

81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

ДОЛЯ КАРТАГІНИ

Боротьба за Середземне море і північну Африку у старині.

Довго вчені не знали до чого мур творив кількаповерхову будову. На „партері“ тієї будови були стайні для 300 воєнних слонів, тодішніх „тенків“. Крім того для 4,000 коней і касарні 24,000 воєнних залогів. Бирса, найстарша частина міста, то була твердиня на висоті 180 стіп. У завлі була пристань для 220 воєнних кораблів.

Крім того Картагіна володіла великим простором землі і мала велику армію. До боротьби за Сицилію шов був Гамількар 300,000 воєнних. Видно, що мав транспортні засоби, щоби переправити морем так багато людей, хоч це мусило відбуватися без перешкоди, бо римляни також мали могутню флоту.

І в тих часах довкола Середземного моря жили різні народи. Напр. Сицилія не була тоді зовсім римським (італійським) островом. Ціла південна Італія, від Неаполя до Таренту, всі міста то були грецькі колонії. На Сицилії також (що вже тоді була збижевим шпихірем і була густо заселена) всі міста у східній частині її були грецькі. Найбільше місто були Сиракузи. Західну частину Сицилії були околонували картагіні. Війна між Римом і Картагіною йшла в значній частині за Сицилію. Зпочатку воювали з картагінцями самі грецькі міста на власну руку.

Римляни (латини) заселяли лише середню частину Апенінського півострова. Північну частину півострова заселяли галі. Нинішня Марсія була грецькою колонією. Корсика була посілістю етрусків. Був це старий нарід, від якого римляни прийняли цивілізацію. Та сліди етрусського народу римляни затерли так старанно, що сьогодні вчені не можуть відгадати, що то був за нарід, яка була його мова. На Корсиці поселилися картагінці і відтам набирили невільників. Римляни забрали від картагінців Корсику, як перемогли їх у другій пунійській війні. Сардинія також була довго під володінням картагінців і творила їх другий після Сицилії збижевий шпихірь.

Не знаємо, які народи заселяли Іберійський півострів (нинішню Іспанію), на якому картагінці всіли створити могутню державу для протидії Італії. Мусили добре перемішати племена тоді, як Ганібаль із своєю армією мширував Іспанію і південною Галією (Францією) до Альп.

Із тієї мішанини повстали нинішні народи.

Із Баlearських островів набирила Картагіна славних воєнників, що стріляли із шиталок. Коли в 241 році картагінці мусили капітулювати на Сицилії, переможні римляни поставили між мирними умовами вимогу, що „обом сторонам не вільно брати до війська наемників“. А що лише Картагіна вживала наемників, а Рим вислав до бою власне правильне військо — то в практиці заборона торкалася лише Картагінці.

Та історія Картагінці не судилося закінчити тим, що її забули римляни. Римляни знали, що це дуже відповідне місце для міста і вже 22 роки після зрушення, на внесення народнього трибуна Кая Гракха, постановив Рим відбудувати Картагіну під назвою Юноній. Римляни вислали там тоді 600 своїх громадян на поселення. Із упадком Гракха (якого абили в 121 р.) упав теж проєкт відбудови Картагінці. Пізніше хотів відбудувати Картагіну Цезар, та і йому не вдалося здійснити того. Ставало це чужою за часів воювання Августа. Тоді поселили там 3,000 римських колоністів, крім того багато туземців.

Небаром це місто так розвинулося, що було у римській імперії (яка займала вже весь середземноморський басейн) третім зчегри щодо числа населення, величини і торгівлі — після Риму й Олександрії. Коли Рим став християнський, а в північній Африці християнство також поширилося, Картагіна була навіть осідком єпископа.

Та тяжкі хвилини для Картагінці все ще не скінчилися. Здобули її вандалі. Майже ціле століття була Картагіна столицею вандалської держави. В 533 році славний Белаїр, вождь армії східно-римського царства, здобув Картагіну назад для своєї імперії і місто перетворив на Юстиніана в честь тодішнього царя. Існувала Юстиніана до 697 року, коли то здобули її воїники ісламу, що йшли на захід зовж побережжя усієї північної Африки. Відродження Картагінці знову перемінилася у звалища. Два століття не було на місці Картагінці нічого. Потім повстала на тому місці оселя, та вона вже ніколи не дійшла до колишньої слави. Було це лише село із кількостю мешканцями.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА“

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

В середу, дня 26, січня 1938 р., упокоївся ба. ч. ПЕТРО МЕРЦ, довголітній член тов. ім. Богдана Хмельницького, а Нюарку, Ню Джерзі, від 133 У. Н. Союзу. Похорон відбується рано, в суботу, 29, січня 1938 р., з дому жалоби, 650 South 18th Str., Newark, N. J. Похоронний ридився в Міджріх, золотий часок повітря. Похоронив жінку і двоє дітей.

Вічна їм пам'ять!

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ

ФРЕНКФОРД, ПА.

3 імени на інвалідів.

Дня 18 грудня м. р. влаштувала Френкфордська громада несподівану гостину в честь свого довголітнього президента Миколи Кобеля. Гостина відбулася в готелі „Вікторія“ в Нью-Йорку, в день св. Миколая. Гостиню розпочав Іван Сорока, вручивши іменинникові цвіт та вітання в його честь привіт. Описав всі присутні позасидали до столів і розпочали спільну вечерю.

З чегри забрав слово Теодор Липка й привітав усіх присутніх гостей та побажав їм „Веселих свят“. Предсидникові Миколі Кобелю він подарував 10 літ вірно працював для громади, та вітним побажав йому ще 50 літ прожити і працювати на народній справі. По скінченні вечері забрав слово Василь Мушинка, секретар іменинської громади, і сказав, що Френкфордська громада добре робить, що шанує своїх заслужених працівників, бо тим способом дає доказ, що вона зріла і свідомо. Навіть забрав слово Василь Пентель і попросив присутніх гостей зложити жертву на українських інвалідів. Збіркою заглявся Василь Пентель і секретар громади Іван Дулеба. Зложили: Громада Френкфорда \$5; по \$1: М. Кобель, І. Сорока, С. Кур'як, по \$0.50: Г. Михайлюк, Т. Липка, В. Мушинка, Т. Радиский, М. Громик, С. Антонович, по \$0.25: М. Пентель, І. Рига, невідомі \$0.25. Разом \$12, які передано через Об'єднання на призначену ціль.

Іван Сорока.

Даром пробка

МІЛЕРТОН LAXATIVE

Мілертон є прийнятний і легкий до зажиття.

Мілертон дає найкращі успіхи, коли його вживається тільки в нечистоті, а тоді заживається його або зараз перш ніжним спороном, або по встановленні рані.

Мілертон не виробляє привычки.

ОДНА ВЕЛИКА КОРОБКА \$1.00

вистає майже на цілий місяць.

Спеціальний продаж по знижених цінах лише до 25-го лютого 1938

1 коробка 75 ц. 2 коробки \$1.25

3 коробки \$1.75 6 коробок \$3.00

12 коробок \$5.50

Питайте за зільми Мілертон у вашій місцевій аптеці, а як там його не мають, то пишіть до:

J. S. MILLER, Inc., Dept. U., P. O. Box 628, Newark, N. J.



ДРІБНІ ОГолошення

ПОШУКУЮ у важній спадковій справі ГРИГОРІЯ КО-

СІКА. Давніше перебував в Літтоні, Мінн. Хлоб знав його адресу, або він сам, знай його зголоситися до:

WASTL KOSIK

R. D. 5, Binghamton, N. Y.

АДВОКАТ.

В. КУЗЬМА

241 SPRINGFIELD AVENUE

над банком Fidelity Union Trust Co.

NEWARK, N. J.

Telephone: BIGELOW 3-7303.

Д-Р З. М. АЛТУРЕ

ВІДЕНСЬКИЙ ЛІКАР.

СПЕЦІАЛІСТ ВІД ЖІНОЧИХ НЕДУГ.

Ордує в своїй інституті при 167 NEW YORK AVENUE, BROOKLYN, N. Y.

Сиріачі й Навгайм купили в рематичних інсульт. Дітеричні й інші електричні лікування.

ОПЛАТА УМІРКОВАНА.

Telephone: President 4-4927

На всіх імпрезах і секціях „Радіона Оркестра“

М. А. СЕРБЕНСЬКОГО

Обслуговує і найнятих лікаря.

169 AVE. A, NEW YORK CITY.

Телефон: ALgonquin 4-4952

МІРОН ЛІТВІН

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Без примусу, як далеко поза Ньюарком. Вразі потреби телефонує до нас. Обслуговує щиро і чесна. Office:

383 MORRIS AVENUE, cor. Springfield Ave.

NEWARK, N. J.

Phone: Essex 3-5347

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНІМАЄСЯ ПОХОРОНАМИ В БРОКХ, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦІ

129 E. 7th STREET, NEW YORK, N. Y.

Tel.: Orchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPEL: 707 PROSPECT AVENUE (cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y.

Tel. Ludlow 4-2568.

ІВАН БУНЬКО

Новий Український Удільствер

зроблює погребени по ціні так

і тижній, як \$150. Обслуговує найкраще.

JOHN BUNCO

Licensed Undertaker & Embalmer

437 E. 5th St., NEW YORK CITY.

Dignified Funerals as low as \$150.

Telephone: Orchard 4-8088

Гість (входить до гостинниці): — Що маєте нині на обід?

Вейтер: — Курята.

Гість: — А молоді?

Вейтер: — Ну так... менше більше... В середньому віці.



Коли один з п'ятих сторожів піддав гадку, щоб вивести вазирів з тюрми і дати їм покоштувати трохи того, що їх очікує наступного дня, з товпи роздалося кілька одобрюючих голосів. Одна жінка висунулась наперед і процідила крізь зуби: „Так, ведіть тих проклятих вазирів сюди. Вони вкрали мою доньку, а тепер випало їм очі“.



Тарзан рішився скоро діяти. Він зіскочив з дерева не далеко товпи і скрився за колючою Удаля. Тарзан знав дуже добре, що товпа дикунів розпрена до тої міри, що вона цієї своєї постанови довго відтягати не буде. Тому він рішився зробити все, щоб дати якусь поміч своїм вірним воякам. Він волів умерти враз з ними, ніж лишати їх самих.



Далеко в нетрах подруга Тарзана мала перед собою також дуже важне завдання. Джейн числила дуже на Бравна, що він допоможе їй виконати тяжкий обов'язок вивести отсе розм'яшене товариство в якесь безпечне місце. А тепер усіякі позначки вказували, що Бравн не є джентельменом, тільки звичайним собі розбішакою, що при першій пориві вбиває невинних людей.



Бравн таким відношенням товариства цілком збентежився. Через те він почав поповнювати ще більші дурниці. Він не зміг оборонитися словами і через те навіть не пробував цього. Зате він зміг знаменито боронитися фізично. Тому, прибираючи гризну лопасту, він заговорив: „То ви думаєте, що мене повіситиме? Лип попробуйте“. Тими словами він тільки скріпляв підозріння.